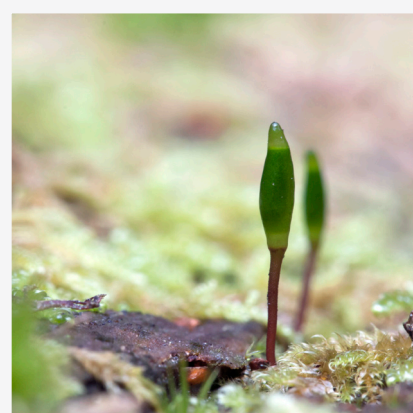

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Linudden

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220119 Linudden

Kommun: Nyköping

Områdets totala areal: 11 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägareförhållanden: Nyköpings kommun

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1630 - Strandängar vid Östersjön

6410 - Fuktängar

9020 - Nordlig ädellövskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: : I Natura 2000-området Linudden är de prioriterade bevarandevärdena botaniskt intressanta strand- och fuktängar samt rika lundmiljöer. Det är av stor betydelse att fukt- och strandängarna hävdas, främst genom betesdrift.

Motivering: Hävdade, artrika strand- och fuktängar ängar är generellt ovanliga naturtyper i landet och har av detta skäl höga bevarandevärden. Också lundmiljöer med ett äldre trädskikt på rikare jordar kan betraktas som en ovanlig naturtyp. Om hävdade naturbetesmarker förekommer i anslutning till äldre lund- eller lövskogsmiljöer uppstår dessutom lämpliga habitat för en rad krävande arter som behöver fler än en habitattyp för

att fullborda sin livscykel. Noterade arter, med en mycket artrik fågel- och nattfjärilsfauna, artrik svampflora och en likaledes artrik kärleväxtflora indikerar att man i Linuddområdet får just dessa synnergieffekter. Denna typ av områden är därför mycket skyddsvärda såväl i ett regionalt som nationellt perspektiv.

Prioriterade åtgärder: Hävd, främst genom bete med nötdjur, är en förutsättning för att värdena knutna till de öppna fukt- och strandängarna ska kunna finnas kvar på längre sikt. Det är också av yttersta vikt att de öppna markerna inte påverkas av markförbättrande åtgärder. Lundmiljöernas naturvärden utvecklas bäst om de lämnas utan åtgärder.

Beskrivning av området

Området ligger på Arnölandet vid sydöstra sidan av Mellanfjärden (Örstigs-viken), ca 5 km O SO om Nyköpings centrum. Större delen av området (6, 8 ha) är naturreservat sedan 1947. Syftet med reservatet var att bevara och skydda ett botaniskt mycket rikt lundområde. Lunden omges av åker i norr och betesmarker i söder. Natura-2000 området omfattar förutom lunden även öppna strandängar väster om reservatet, ut mot havet. Genom det stadsnära läget och den rika vårfloran, besöks området i ganska stor omfattning, särskilt vartid.

Strandängarna är en del av en större sammanhängande betesmark utmed Örstigsvikens östra sida. Hela området är låglänt (högsta punkt- 9 m ö h) och sluttar svagt mot havet i väster. Stora delar i nordväst har för bara några hundra år sen utgjort havsbotten. Vid havsstranden är marken relativt plan men övergår inåt land i en serie låga men tydliga strandvallar, uppbyggda av ett kalkrikt svallnings-material. Jordarterna inom området är främst grovmo (sand) och silt (mo- mjåla). Sanden återfinns inom strandpartiet och ett mindre område centralt i lunden. Typiskt för jordmånen i lundområdet är ett relativt tunt lager av lövmull med neutrala till basiska egenskaper. Lundområdet har sitt ursprung i en tidigare lövrik hagmark som efter decennier av igenväxning har övergått till lövlund. Betet upphörde på 1930 talet. Under 1980 talet genomfördes röjningar i södra delen av lövskogen.

Strandängarna har en historik av tidigare beteshävd, mer eller mindre intensiv. Betet upphörde under 1930-talet men återupptogs i början av 1990-talet. Betesmarkerna är kalkpåverkade och har en rik och hävdgynnad flora. De öppna markerna ingår i ett större skifte som hävdas.

Vad kan påverka negativt

- Exploatering för bebyggelse, väg eller annan verksamhet/ändamål.
- Uppläggning/deponering av jord, sten, grus eller annat material som kan försvåra bestesdrift eller andra skötselinsatser eller som kan reducera förekommande naturvärden.
- Grävning och schaktning.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.
- Transporter och markslitage genom ökat besökstryck.
- Upphörd eller minskande hävd i de öppna fukt- eller strandängarna som leder till ett minskat betetryck och igenväxning.
- Tillförsel av näringsämnen eller gifter som avmaskningsmedel samt läckage av bekämpningsmedel och gödning från omkringliggande jordbruksmarker som kan reducera artrikedomen i öppna, hävdade marker men också påverka exempelvis svamp- eller lavfloran i lundmiljöer.
- Tillskottsutfodring/stödutfodring som kan inverka negativt på floran främst i öppna marker.
- Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen både i öppna gräsmarker och slutna lundmiljöer.

- Alla former av produktionsinriktat skogsbruk både i och i anslutning till områdets lundmiljöer.
- Avverkning av gamla lövträd och avlägsnande av död ved.
- Plantering/invandring av andra trädslag som t.ex. gran i områdets lundmiljöer.
- Buskröjning i lundmiljöerna
- Luftföroreningar, främst bilavgaser från angränsande större vägar, kan utarma moss-, lav- och svampfloran i lundmiljöerna.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Området är skyddat som naturreservat

Skötsel: Öppna fukt- eller strandängar bör kontinuerligt hävdas genom bete så att igenväxningstendenser inte uppstår. Alla markförbättrande åtgärder undviks. Lundmiljöerna lämnas utan skogsbruksåtgärder men kan vid behov omfattas av åtgärder som främjar befintliga naturvärden exempelvis röjning av inträngande gran eller frihugning av äldre vidkroniga lövträd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målbildindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målbildindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**1630 - Strandängar vid Östersjön**

Areal: 1,69 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De svagt tuviga strandängarna är bitvis kalkpåverkade och har en rik, hävd-gynnad flora med förekomster av bl. a. gökblomster, stagg och blååtäl. De öppna markerna har genomgått en period av ohävd och under denna tid fick vassen möjlighet att breda ut sig. Betet återupptogs 1991 efter ett 60-årigt uppehåll. Idag är markerna är välhävdade och betesputs + stubbfräsning av ett mindre delområde har genomförts i vissa delar. Det yttersta strandpartiet omfattades av våtmarksinventeringen (1992). Idag är stranddelen öppen och vassen undanträngd/betad. Här kommer nu istället hävdgynnade arter som krypven, hundstarr, havssälting, plattsäv och agnsäv. Gränsen mellan strandäng och fuktäng är beroende av, var det utströmmande kalkrika grundvattnet respektive havsvattnet, sätter sin prägel på floran. Den öppna strandängen utgör också viktiga miljöer för fågellivet. Här finns många arter som är knutna till odlingslandskapet och som på många andra håll i landskapet är på tillbakagång. Fågelfaunan innehåller också flera rödlistade fågelarter exempelvis buskskvätta, gulspurv och stare.

Bevarandemål

Arealen strandängar vid Östersjön ska vara minst 1,69 ha. Strandängen ska vara öppen, hävdad och hydrologiskt intakt. Förekomsten av träd och buskar som kan betraktas som igenväxningsvegetation ska vara liten liksom utbredningen av bladvass. Strandängen ska ha en rik och hävdpräglad kärl-växtflora men ska också utgöra ett lämpligt område för fåglar, bland annat många av odlingslandskapets fågelarter.

Bevarandetillstånd

Den öppna strandängen befinner sig i ett gynnsamt bevarandetillstånd.

6410 - Fuktängar

Areal: 0,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Området består av en fuktäng på kalkrik mark som påverkas av framträngande grundvatten. Området har en lång tradition av hävd men liksom strandängen omfattats av en period med ingen eller svag hävd under sista delen av 1900-talet. Vid en restaurering i slutet av 1990-talet togs alen bort och beteshävderna intensifierades. Fuktängen har en småtuvig struktur och en spännande artsammansättning dominerad av hirsstarr, blååtel, stagg, äl-växing och darrgräs men med förekomst av arter som ängsviol, nattviol och fläckmaskros. Nämnas kan också det ovanliga halvgräset hartmansstarr samt de rödlistade arterna kvällsmaskros och majviva.

Bevarandemål

Arealen fuktängar ska vara minst 1,69 ha. Fuktängen ska liksom intilliggande strandäng vara öppen, hävdad och hydrologiskt intakt. Förekomsten av träd och buskar som kan betraktas som igenväxningsvegetation ska vara liten liksom utbredningen av bladvass. Floran i fuktängen ska domineras av hävdpräglade arter och inslaget av kalkkrävande/kalkgynnade växter ska vara påtagligt.

Bevarandetillstånd

Den öppna fuktängen befinner sig i ett gynnsamt bevarandetillstånd.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lövskogen i området har en tydlig lundkaraktär. Lundområdet har betats och hävdats som lövbevuxen hagmark (fram till 1930-talet). Idag finns här en blandlövskog med asp, björk, ask lite alm och lind, där stora mängder hassel ingår i buskskiktet. Marken domineras vårtid av stora vitsippsmattor men också av en del sydliga lundväxter som desmeknopp, lungört, underviol, vårärt och vätteros. Senare på året kan man finna hässleklocka, lund-stjärnblomma, storrams och strutbräken. Storgröe, nästrot och storrams är rariteter i lundens flora.

Lunden befinner sig i ett naturskogsliknande tillstånd som gynnar ett rikt insektsliv, bland annat med många olika arter nattfjärilar. Här finns också en divers svampflora med många vedsvampar men också olika typer av mykorrhizabildande marksvampar. Inslaget av hålträd, vindfällan och annan död ved är relativt stort.

Området har också ett rikt fågelliv med många arter sångare samt näktergal, göktyta och hackspettar. Flera av de hackspettarter som noterats i området, såsom mindre hackspett, spillkråka och gröngöling, är rödlistade.

Bevarandemål

Arealen nordlig lövskog ska vara minst 8,0 ha. Skogen ska vara dominerad av lövträd och inslaget av gran ska vara litet. Trädskiktet ska ha en varierad åldersstruktur och på sikt vara rik på gamla, grova lövträd. I området ska också finnas en stor mängd död ved i olika nedbrytningsstadier, både stå-ende och liggande.

Bevarandetillstånd

Den nordliga lövskogen i området befinner sig i ett gynnsamt bevarandetillstånd.

Dokumentation

ArtDatabanken Rödlistan 2015

Arportalen 2015-12-22

Bevarandeplan för Natura 2000-område Linudden (SE0220119) Nyköpings kommun, Södermanlands län Fastställd 2006-06-12

Elmqvist H; Liljeberg G. Sjöstedt J. 2002: Fjärilar i lövskogar och hagmarker i Södermanlands län. Länsstyrelsen

Folkesson, P. 2008: Skötselplan för Linuddens naturreservat. Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Förslag till skötselplan för naturreservatet Linudden 1989. SVS och LST

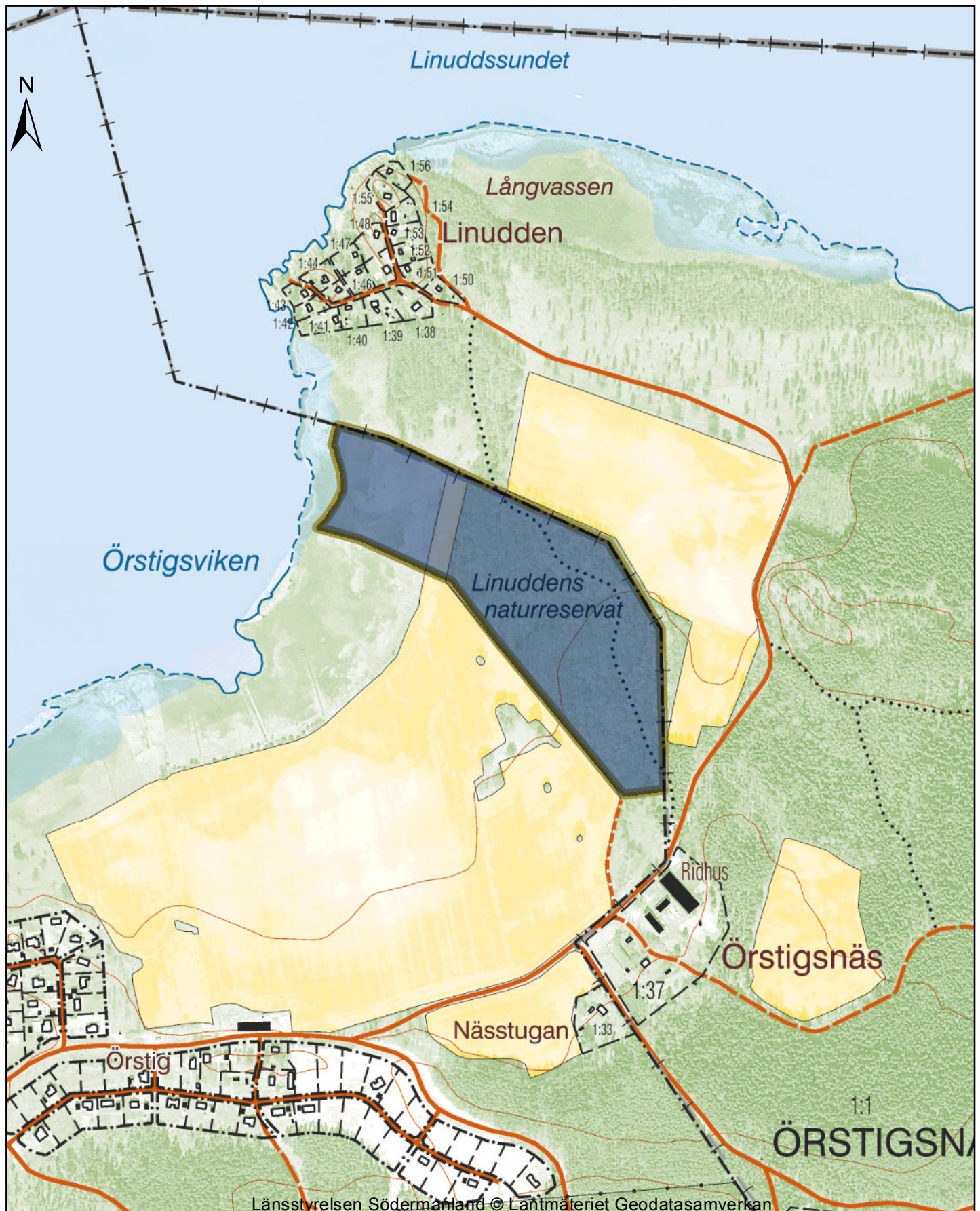
Ingvarsson K. 2001; Källskogsinventeringen. Länsstyrelsen i Södermanland

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1991: Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.

Rydberg H. 1995 Förslag till ändring av beslut och avgränsning för Linuddens naturreservat; internremiss Länsstyrelsen.

Rydberg, H. 2004 Närströvområden, Nyköpings tätort, Nyköpings kommun.

Rydberg, H. & Wanntorp H. E. 2001: Sörmlands flora, Botaniska sällskapet i Stockholm, Åtgärdsplan Dnr 32- 1919- 2001, Kund nr D 1426

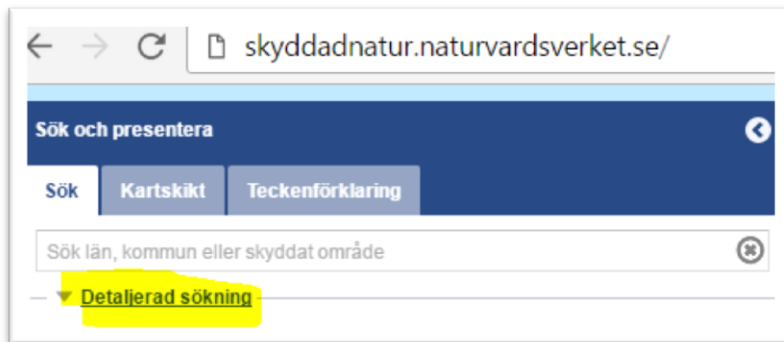

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

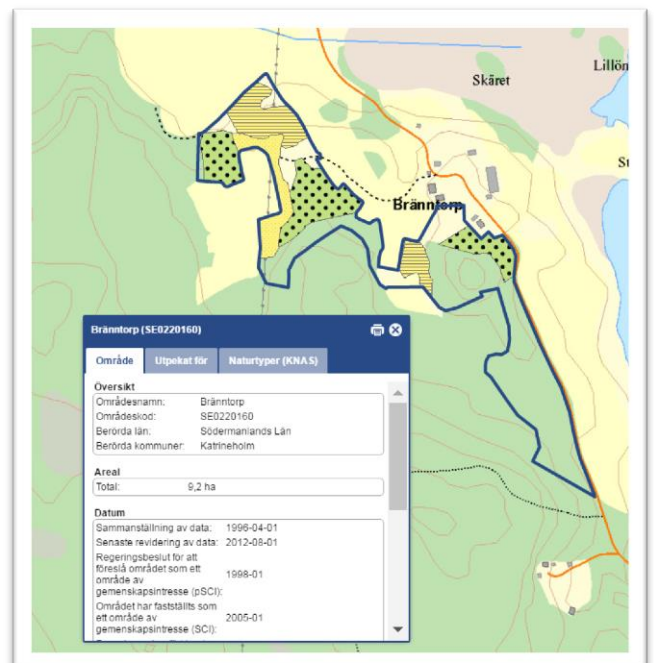
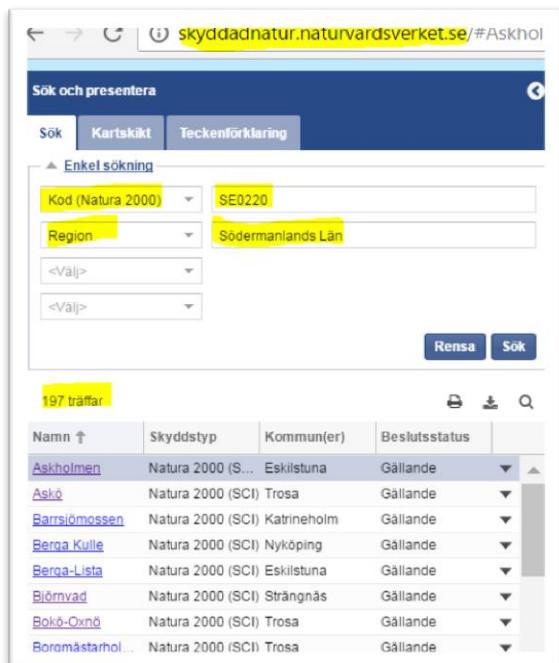
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

